

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
POGÁNY ANTAL
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TARSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus nevelési intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

KOMLÓSSY FERENC dr.

prelátus, pozsonyi prépost,
a «Népnevelő» volt szerkesztője.

A magyar katolikus tanügynek ismét gyásza van: meghalt Komlóssy Ferenc dr. prelátus, pozsonyi prépost, az esztergomi káptalan tagja, a volt egyházmegyei főtanfelügyelő, a magyar katolikus tanügynek hosszú éveken át volt vezére, a kiváló tanügyi író, e lapnak a 80-as években országosan szeretett, tisztelt és becsült szerkesztője. A magyar kath. tanügy terén fogalom volt Komlóssy neve: az öntudatos, a szakértő, a munkás, a bátor harcos kath. tanfőnök fogalma. Midőn mint tanár a közélet porondjára lép, a sok tekintetben visszamaradt kath. népoktatásügy bajainak orvoslásáért való bátor és öntudatos küzdelmet tűzi ki élete feladataul. Csüggedést nem ismerő lelkes szeretetének varázslóereje különösen a magukra hagyott világi tanfőnökök táborában vezéri szerepet biztosít neki. Gárdát létesít, képzett, öntudatos katolikus tanítói gárdát és így indul megküzdeni a nagy feladatokkal. A millenium évében büszke önérettel látta lefolyni az első egyetemes kath. tanügyi kongresszust, amely hosszas, kitartó küzdelmének volt a neveléstörténelemben is megörökített gyümölcse. Ez a kongresszus teremtette meg a kath. tanítók évtizedes törekvésének eredményét: a Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottságát és annak folyamánként az Országos Katolikus Tanügyi Tanácsot, mely intézmény ma már mint alkotmányos uton megalkotott szerve a magyar kath. tanügynek, a nagymélt. püspöki kar bizalmából és intézkedéséből eredően oly munkát végez, minőt az országos tanügyi kormányzat a Közoktatási Tanács. Ezen intézmények megismosodását nagy örömmel tapasztalhatta, mert mindenkor élénken érdeklődött azoknak munkája iránt. Köznevelésünk kárát érezte, hogy

a politika háladatlan mezején kereste később öntudatának azt a jóleső jutalmát, amit a kultúraért folytatott nemes munkája, az őt őszintén szerető és tisztelő magyar kath. tanítóság körében, — bőségesen megszerzett számára.

A magyar kath. tanítóság azonban soha sem feledi el, hogy Komlóssy volt a kath. tanügy megújításának úttörője, a magyar kath. tanító értékének hirdetője és védelmezője. Korszakot jelent az ő tanügyi szereplése: a fejlődés, a haladás korszakát a magyar nemzeti köznevelés történetében. — Emlékét őrizzük halás kegyelettel, magyar kath. tanítók.

Ember Károly.

Dr. Komlóssy Ferenc és a tanügy.*

Irta: Bertalan Vince.

A múlt század nyolcvanas és kilencvenes éveiben a magyar tanügyi közvélemény osztatlanul a dicsőség szárnyára emelte Komlóssy Ferencet, akiben kivált a néptanítás oly tevékeny, szorgos embert ismert fel, aki valóban nagy feladatok teljesítésére van hivatva, a magyar nemzeti nevelés fejlesztése terén munkálkodni és aki úgy találta, úgy tartja ma is, hogy annak legelső követelménye a tanítói állásnak minden téren való megbecsülése.

A magyar tanügyi közvélemény nem csalatkozott benne. Mert ő valóban megfelelt ama várakozásoknak, amiket beléje helyezett és amik lépésről-lépésre vitték elő a magyar néptanítás anyagi és erkölcsi érdekeinek és tekintélyének emelkedését, mint amelyek nélkül virágzó nevelésügy egyáltalán nem képzelhető.

Minél magasabb képzettségű a tanító, minél jobban van ellátása biztosítva és minél inkább kiválasztja őt hivatása az őt környező osztályok fölé: annál magasabb szintűjű egyúttal a nemzet nevelésügye, — és annál fejlettebb annak társadalmi berendezkedése, tartalma és élete.

Ez Komlóssy Ferenc szociálpedagógiai ideájának vezérlőelve, amit a magyar tanítás az ő társadalmi és parlamenti sokoldalú munkásságában fel-

* Szerzőnek f. évben e címen: «Dr. Komlóssy Ferenc és a kath. tanügy» megjelent munkájából.

ismerve, sietett vezéréül elfogadni, hogy az eszméből, amennyit csak lehet, vele együtt megvalósítson, megvalósítását elősegítse.

Idejének tartalmát azonban azzal a vezető-elvvel egészítette ki, amely csak oly erkölcsi alapozást ismer és nyújt, ami lényegében a természet-felöttiség elismerését vonja maga után, vagyis vallásérköles irányzatú. Mert mint egyházának papja és bölcsész, nagyon jól tudja értékelni a Szentírás azon szavait: «Az Úr féltelme a bölcsesség kezdete... Mert az Úr adja a bölcsességet és az ő szájából jön az okosság és tudomány» (Peld. Könyv. I. 7. II. 4.)

Es e tekintetben legkivált és elsősorban a magyar katolikus népoktatásügy közvéleménye és vezetősége lehet hálás az ő körültekintő, éber figyelméért, mivelhogy Komlóssy volt az első, aki a Franciaországból átáramló destruktív tanügyi irányzat immünens veszélyeit felismerve, sietett azt a magyar katolikus tanítóság lelkes, odaadó közreműködésével ellensúlyoztatni és amennyire lehetett és a körülmények megengedték abban az időben, letöretetni.

Az ő odaadó, fáradságot nem kímélő, lelkes, nyílt, egyenes és önzetlen fellépésének eredményeül kell tekinteni azt, hogy a magyar kath. népoktatási tanügy az egész vonalon rohamosan kezdett felemelkedni a haladó kor szintjára és míg egyrésztől védelmi, más tekintetben ha kellett, támadó helyzetbe jutni és mindenben a magyar nemzeti állami szolgálatában, történelmi hagyományainak tiszteletben való tartásával a legszebb reményeknek helyet adva, odafejlődni, ahol Isten kegyelméből ma áll. Tény az, hogy a magyarosodás terén a kath. iskoláknál kettőzött buzgalommal folytatódik a magyarosítás. És ezidőszert statisztikailag be van bizonyítva, hogy a magyarosításban a kath. iskolák vezetnek.

Nem mondom, hogy a magyar kath. népoktatásügy minden téren elérte volna a versenyképesség legmagasabb fokát... ettől még fejlettsége dacára is a többi jellegű iskolákkal együtt egykissé távol áll. De hogy a folytatott versenyben azt és tanítóit illeti az elsőbbség, abban Komlóssynak nagy és elvitatlan érdemei vannak! És ha itt-ott némely hiányok észlelhetők, az annak rovható fel leginkább, hogy a vezetőtényezők nem alkalmazkodtak és tán több helyütt ma sem alkalmazkodnak azon tanügyi politikához, amelyben az időtájt Komlóssy Ferenc vezéremberré küzdötte fel magát.

Hogy minő nagyszabású, széles és mélyterjedelmű volt az ő tanügyi politikájának komplexuma, mi sem bizonyítja jobban, mint azon munkakör, amit életfeladatának tekintett megmunkálni. Ilyenek: az iskoláknak az egész vonalon való telettkönyvi biztosítása; az iskolák vagyonának összes jövedelmének egyházmegyéenként és országosan való törzskönyvezése; az egyházmegyei tanfelügyeletnek a kor követelményeinek megfelelő átszervezése; tanítói fizetéseknek, ha másként nem lehetséges, államségéllyel való rendezése; az iskoláknak a törvény rendelkezéseinek megfelelő elhelyezése és felszerelése; a népiskolai tanterv módosítása; az iparostanoncok vallásoktatásáról való gondoskodás; az iskolaszékek reformjának kérdése; a törvényben előírt tanulmányi követelmények elérését célzó és szakszerű ellenőrzésére hivatott szakfelügyelői intézmény beállítás; az egységes tanulmányi és egyesületi élet biztosítását előmozdító országos tanítói zövetkezet és központ létesítése; egy a kath.

iskolának ingyen küldendő hivatalos tanügyi lapnak kiadása; a tanítóképzőintézeteknek fokozatos fejlesztése; a tanítóság javait szolgáló humánus intézmények alapítása; a polgári leányiskolák és óvónőképzők szaporítása; a tanítók szolgálatának szabályozása, a tanítói tekintély emelése és az idegenajkú iskoláknak magyar tannyelvű iskolákká való áttejesztése.

Ez volt az ő munkaköre, amit kitűzött magának, amiért a közélet harcába vetette magát és amelyek mindegyik részletében alkotott, amennyit tudott, ideje és körülményei megengedték. Munkásságának becsé, értéke s jövőbe való kihatása részleteinek tárgyilagos ismerésében tűnik ki, mint élő bizonyítékai annak mily szeretettel, folyton gyarapodó tudással, szervezőképességgel szolgálta ő a magyar kath. népoktatásügyet.

Segítsünk egymáson.

Irta: Babócsay János.

Vörös kartársam fölveti a kérdést, nem lehetne-e közöttünk annyi kartársi jóakarát, hogy drágább vidéken élő kollegáinknak szállítanánk felesleges terményünket, vagy megszerelnénk azokat a forrásokat, ahol kisebb árak mellett szerezhetnők be szükségleteinket?

A gondolat igen helyes. Az időpont is, amelyben újra fölszínre kerül, alkalmas. A háború okozta drágaság oly súlyosan nehezedik ránk tisztviselőkre, hogy meg kell ragadnunk minden forrást, ahonnan szükségleteinket olcsóbban szerezhetjük be; de még inkább pártolnunk kell azt, ha a kartársi érzülettel kizártnak látunk minden tisztességtelen üzleti spekulációt.

Vörös kartársam közvetítő iroda felállításával véli elérni, hogy segítsünk egymáson.

Hiszen helyes és jó is volna, ha úgy sikerülne az, amint ő elképzei. Kivihetetlennek sem tartom, de mégis száz nehézséget látok benne. Kilencvenkilencet elhallgatva, csak az első kérdezem: hol az a kollega, aki közvetítő iroda fenntartására vállalkozik? Aki összeköttetésbe lép cipő, ruha és egyéb háztartási cikkeket árusító kereskedővel? Ha akad, kalapot emelek előtte, de még ekkor nincs segítve a bajon! Egy kevésbé sikerült szállítás, egy türelmetlen kollega és vége a központi irodának.

Segítsünk egymáson, ezt hamarabb megtehetnők úgy, ha a Népevelőben mérsékelt díjazás mellett hirdetést tehetnénk közzé. Továbbá kérnők a Népevelő kiadóhivatalát és az egyházmegye hivatalos lapját hogy adjon alkalmat keresztény kereskedőknek a hirdetésre. (Veszprémi Hirlapból például megtudható, hogy X. Y-nál tanítók rendelhetnek mézet kedvezményes áron.

Ha ezek a kereskedők nem is igérnének 5—10% engedményeket, de legalább biztosítsanak bennünket lelkiismeretes kiszolgálásukról, hogy fél kilogramm kávéért ne utazzam Győrbe, hanem pósta útján olyant és olyan árban kap-

jam azt meg, amilyent rendeltem. Hirdetés útján érhetőek el azt is, hogy ne fizessék kollégáim a vajnak 5—6 koronaért kilogrammját, mikor nálunk 3.20 K. a turót 1 K-ért, ha nálunk 48 fillér. Egy sovány ludért ne adjanak 8 koronát, mikor innen küldve postaköltséggel együtt sem lenne több 6 koronánál.

En magam részéről készséggel állok kedves kartársaim rendelkezésére, amit tehetek, megteszem, hogy: Segítsünk egymáson!

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A Szent-István-Társulat tankönyvei. Engedje meg a szerző úr, hogy hivatlanul, de iskoláink érdekében én is megtehessem szerény észrevételemet az Ember-féle tankönyvekre.

Nekem már régebben szándékom volt ezekről szólni. De azt tartottam: «A jó bornak nem kell cégér».

Nagyon csodálkoznék rajta, ha még volna olyan kath. iskola, ahol ezen tankönyveket nem használják. Én már az első kiadástól fogva bevezettem az iskolába és azért most, midőn e lap szeptember 26-án megjelent számának irodalmi részében olvastam róla, nem illelnek tőlem tovább elhallgatni Ember Károly tankönyveiről szerzett tapasztalataimat.

Ezen tankönyveknek nemcsak kath. szempontból, hanem általában véve is legnagyobb értékük, hogy nem sablonszerű formába vannak öntve, hanem olyan eredeti és a népiskolai növendékeknek megfelelő tartalommal vannak szerkesztve, hogy más tankönyvek közt az első helyen állanak.

Mint az Eger-Főegyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesületnek 1895-ben a népiskolai tankönyvek hiányairól kitézött pályázat eldöntésének elnyerője, feljogosítva érzem magamat e tárgyhoz szólni. De főleg mint 35 éves tanító, aki úgy a Szent-István-Társulat, mint a többi kiadók tankönyveit évről-évre tanulmányoztam, nyiltan elmondhatom, hogy a többi közt az Ember Károly által szerkesztett magyar nyelvtan és az osztatlan iskolák olvasó-és tankönyve olyan kitéző, hogy hozzá hasonlót eddig nem találtam.

Nem tartom szükségesnek itt e tankönyvekkel részletesen foglalkozni. Nem lehet azt dicséretből megismerni, azért arra kérem kartársaimat és mindenkit, aki érdekelve van, hogy a cégér mellett a köstőlől is vegyenek részt, mert tulajdonképpen ez hozza meg a szájját. Mégis győzzön a jobb. A kiadó Szent-István-Társulat kívánatra készséggel küld mutatványpéldányokat. *Vécsy Agoston.*

A Szív. Jézus Szíve Szövetségének heti értesítője. 1. évfolyam. Megjelenik minden szombaton. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Baross-utca 34.

A legnagyobbbrészt a nép gyermekeiből alakult Jézus Szíve Szövetség tagjainak áldozatkészségéből és lelkesítő jóakaratóból indult meg egy új lap, mely a boldog szívek világának eszméjével foglalkozva, e szent eszme szolgálatában akar a nép nagy tömegének szívéhez jutni, hogy intencióinak eleven varázsával erősítse e Szövetség hitéleti erejének nagyságával olvasóinak szíve-világát. Mindenki, de főként a Szent Szív buzgó tisztelői csak örömmel üdvözölhetik e hitéleti új hetilapot, melyre napjainkban igenis szükség van s amelyet pártfogolni mind-

nyájunk kedves kötelessége. A lap jövője az évi előfizetők mellett inkább az egyes számok tömeges, de biztos elhelyezésén alapszik, azért oly olcsó (négy fillér) az egyes számok ára.

Budapesti Bazar. Képes családi divatlap. Szerkeszti *Rádnay Erna.* A katolikus szerkesztő tollából eredő, e minden ízében magas szinterű, praktikus, képes családi divatlap ritka évfordulóhoz ért. A folyó hó elején megjelent első számával ugyanis az ötvenhatodik évfolyamba lépett, mely alkalmából a szokottnál jóval bővebb és gazdagabb tartalommal vonul olvasóinak otthónába. Száznál több képpel mutatja be a praktikus újdonságokat fiatal és idősebb hölgyeknek, bakfisoknak, leányoknak és fiúknak s albumszámba menő kézimunkarészében ötven új kézimunkamodell tartalmaz, remekeit azoknak a kézimunkáknak, melyeket egy amatőr-kézimunkagyűjtő hölgytől vásárolt meg. Különlegessége e számnak a fentiekén kívül az a tíz télikosztüm és kabát, az a négy délutáni ruha, az a hét bluz- és az a hét új aljmodell, melyeknek selyempapírból kivágott kitéző szabásai szencziót fognak kelteni. A nagy szabású és változatos szép-irodalmi rész egészíti ki e pompás füzetet, mely méltó a lapok fennállásának történetében is ritkán előforduló 56-ik évfolyamhoz, melyet a *Budapesti Bazar* lankadatlan gyarapodással és állandó ifjúságának erejével kezd meg. A ritka évforduló alkalmából még egy igen kedves meglepetésben részesíti a divat izlésében vezető szerepet betöltő lap olvasóit. Az új előfizetők ingyen és ajándékba kapják a szerkesztő kitéző regényét: a «Mályvarózsák»-at!

A *Budapesti Bazar* előfizetési díja, félévre 5 (öt) korona. A lap kath. kiadója azonban a *Népnevelő* igazolt előfizetőinek, a kath. iskolák s nevelőintézetek s ezek tanárai s tanítóinak, valamint a *Népnevelő*-re hivatkozó lapunk olvasóinak, kik a *Budapesti Bazar* új előfizetőiként jelentkeznek, e lapot félévi kedvezményes előfizetési áron 4 (négy) koronáért adja. A lap kiadóhivatala: **Budapesti Bazar.** Budapest, VIII., Baross-utca 22. szám alatt (saját palota) van. —y—l.

HIREK.

A hercegprimás a Szent-István-rend főpapja. A király dr. *Csernoch* János bíboros-érseket, Magyarország hercegprimását Szent-István-rend nagykeresztésévé és a rend főpapjává nevezte ki. A legfelsőbb királyi kézirat szövege a következő:

«Kedves *Csernoch* Biboros, Hercegprimás!

Szent-István-rendem nagykeresztjének Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére való egyidejű díjmentes adományozása mellett Önt ezen rendem főpapjává kinevezem, miről a rendi irodát egyben értesítem.

Kelt Bécsben, 1915. évi október hó 5-én.

Ferenc József s. k.»

E magas kitüntetés alkalmából a bíboros-hercegprimást az Országos Kath. Tanügyi Tanács a magyar kath. tanítószövetség nevében folyó hó 9-én tartott elnökségi üléséből feliratban hódoló tisztelettel üdvözölte.

Jankovics miniszter a tanítókért. A Magyar Tanítók Országos Szövetsége és a hazai országos tanító-

egyesületek elnökei *Moussong Géza* vezetése alatt tisztelegtek *Jankovics kultuszminiszternél* és átnyújtották a magyar tanítók nevében a kérvényt avégből, hogy az összes hazai tanítók, különösen a családos tanítók az iskola jellegére való tekintet nélkül háborús segélyben részesíthessenek az állam részéről. A miniszter nagy szeretettel fogadta a küldöttséget és amennyiben az állam pénzügyi helyzete megengedi, a méltányos kérelem teljesítését szorgalmazni fogja. A tisztelegés után valóságos eszmecsere folytatótt a miniszter a küldöttség tagjaival az általános tanügyi állapotokról és a tanítók, kántortanítók helyzetéről. Sürgős intézkedést helyezett kilátásba oly irányban, hogy a párbéjárándóságok haladéktalanul behajtassanak a közgazgatási hatóságok által. Ezt a Kath. Tanügyi Tanács kérelmezte. Főlemlítette a miniszter, hogy a segédzolgálatra alkalmazott népfelkelő tanítók szabadságolása minden indokolt esetben az iskola jellegére való tekintet nélkül megtörténik. Ebben nincs különbség állami és hitfelekezeti tanító között. Szükségesnek tartja a tanítói fizetések egységesítését és gondoskodás történik — amint a viszonyok megengedik, hogy a községi és hitfelekezeti tanítók is megkapják gyermekeik arányában a családi pótlékot. A küldöttség tagjai megnyugodva távoztak a minisztériumból.

Komlóssy Ferenc temetése. *Komlóssy Ferenc* prelátus, pozsonyi prépostot f. hó 6-án temették az esztergomi főszékesegyház sírboltjában. Azért temették Esztergomban, mert az elhunyt tanügyi és egyházi működésének színhelye sokáig Esztergom volt. A délelőtt 9 órakor megtartott gyász-

mise után a temetési szertartást *Kohl Medárd* felszentelt püspök végezte.

A magyar kath. tanítóság nevében a Tanács díszes babérkoszorút helyezett Komlóssy ravatalára a következő fölirással: «Emlékedet szeretettel őrzi a magyar kath. tanítóság». A temetésen *Ember Károly* világi elnök vezetése alatt *Klinda Károly*, *Bertalan Vince* és *Oberth Ágoston* tanácsstagok képviselték a kath. tanítóságot.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

K. E. A hadbavonult tanító osztályát az otthon maradt tanító és a tanítónő oktassák osztályösszevonással vagy úgy, hogy az egyik csoport délelőtt a másik délután nyer oktatást. Ha a hitközségnek mint fenntartónak anyagi helyzete megengedi, 800 kor. fizetés mellett helyettest alkalmazhat. A hadbavonult tanító, kántortanító családja a díjlevélben megállapított teljes fizetést élvezzi. — **M. K.** Az illetékes adóhivatalhoz forduljon, ahol a nyugdíjilletéket fizeti. — **K. B.** Olvassa el lapunk mult számában közölt tájékoztatót, abban megtalálja a kívánt feleletet. — **W. K.** Az irodaszereket a beiratási díjból szerzi be az iskola. — **T. Gy.** A tanterem fűtéséről a fenntartó köteles gondoskodni. Intézzen kérelmet az illetékes egyházi főhatósághoz. — **Z. F.** A tanító és kántortanítói párbéjárándóságának törvényes behajtására a vallás és közoktatásügyi miniszter úr sürgős intézkedést ígért az előtte megjelent küldöttségnek. — **L. I.** Ily természetű hírdetéseket lapunk elvből nem közöl.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK.

Esztergomi érseki megye.

Dunaujfalú (Pozsony m.) róm. kath. egytanítós elemi iskolához rendes tanító kerestetik. Javadalma: 1. két szobából és a szükséges mellékhelyiségekből álló lakás. 2. 2 kat. hold 642 □-ól szántóföld. 3. A községtől 400 kor. készpénz. 4. 20 kor. kertilletmény. A többi államszegély. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Pályázati kérvények f. hó 22-ig a magyarbéli plébániahivatalhoz küldendők. Választás f. hó 24-én. A megválasztott tanító az állást nov. 1-én köteles elfoglalni. Kántoriakban jártas előnyben részesül. 721 1—2

Deáki (Pozsony m.) róm. kath. iskolaszék okt. 24-ig pályázatot hirdet bevonult tanítója helyettesítésére. Fizetése 800 kor. és butorozott szoba. Pályázhatnak férfi, nőtanítók, nyugalmazottak is. Az állás azonnal elfoglalható. *Epölyi Mainrad* plébános. 734 1—1

Egri érseki megye.

Jászberénybe segédkántort keresek. Pályázó orgonálni, főképp pedig tisztán énekelni tudjon. Nyugalmazott kántortanítót is elfogadok. Évi fizetés 1600 kor. és lakás. Levél hozzám intézendő. *Beleznay Mór* róm. kath. főkántor. 676 2—2

Mezőcsátra (Miskolcához közel) helyettes tanító vagy kántortanító kerestetik róm. kath. kántortanító hadiszolgálatára idejére havi 80 kor., egy szoba fűtéssel, tisztogatással, stóla ellenében. Nők is pályázhatnak. *Iskolaszék.* 709 1—1

A **mátramindszenti** róm. kath. iskolaszék a háború végéig helyettes kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése évi 800 kor. A választás okt. 16-án lesz. A kérvények a dorogházai plébániára küldendők. 706 1—1

Törökszentmiklósról róm. kath. helyettest keresek, ki a kántorságban teljesen önállóan működik. Fizetés 1600 kor. és lakás fűtéssel. Levélben bővebben. *Csima István* főkántor. 743 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A **szerdahelyi** róm. kath. elemi népiskola kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: I. Készpénzben: a) az egyházpénztárból kántori, földkártalanítási, failletmény és szent misealapok kamatja címén 263 korona, b) az erdélyi róm. kath. iskola alapból 210 kor., c) a püspöki uradalmi pénztárból 100 kor., d) fizetés kiegészítő államszegély s arra jogosultnak korpótlék. II. 9 hold 990 □-ól föld jövedelme 120 kor. és a polgári községtől 8 m³ kemény tűzifa 40 kor. értékben. Lakás: 2 szoba, konyha, kamra, csűr, istálló, sertésöl és konyhakert. Kötelessége a kántortanítói teendők lelkiismeretes végzése. Községi ipariskolai tanításért külön díjazásban részesül. Pályázati határidő okt. 31. *Husek Gyula* lelkész, iskolaszéki elnök. 744 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Az **alsóháromi** róm. kath. iskolához helyettes tanító (nő) kerestetik havi 80 kor. fizetéssel és lakással. Pályázati határidő okt. 17. *Iskolaszék.* 730 1—1

A **kiszelfalui** róm. kath. kántortanítói állásra a 21. számban hirdetett pályázat határideje *okt. 20-ig* meghosszabbították. 735 1—1

A **barskapronczai** róm. kath. iskolaszék helyettes tanítót keres. Fizetés évi 800 kor. az államsegélyből. Lakás. Pályázati határidő *okt. 30.* Pályázhatnak tanítónők és nyugdíjasok is. Német nyelv ismerete kívánatos. U. p. Körmöczbánya. 741 1—1

Győri püspöki megye.

A **szanyi** róm. kath. iskolához három helyettes tanító kerestetik, törvényes helyettesi fizetés és egy szobával, a katonáskodó tanítók hazajöttéig. Okmányok *okt. 17-ig* plébániára küldendők. Nótanítók is pályázhatnak. 716 1—1

A **sarródi** róm. kath. iskolához helyettes tanító-tanítónő kerestetik. Törvényes fizetés, egy butorozott szoba téli fűtőanyaggal. Az állás azonnal elfoglalandó. Plébániahivatal, Fertőszéplak, u. p. Eszterháza. (Sopron m.) 725 1—1

A **Miklósalmi** (Moson m.) róm. kath. osztatlan fiúiskolánál nov. 1-től a háború tartamára törvényes 800 kor. fizetéssel, fűtött lakással helyettes tanító, tanítónő, vagy óvónő, esetleg végzett tanítójelölt alkalmazást nyer. Választás *okt. 24.* *Iskolaszék.* 726 1—1

Kalocsai érseki megye.

A **Báctóváros** róm. kath. iskola I. és II. osztály vezetésére egy helyettes tanítónő kerestetik iskolai évre. Fizetése havi 120 kor. Tannyelv magyar-német. Az állás azonnal elfoglalható. Róm. kath. iskolaszéki elnökség. 711 1—1

A 18-ik számban hirdetett kántortanítói állás pályázata **Sajkáslakra** megújították e hirdetés megjelenésétől a 14-ik napig. *Iskolaszék.* 707 1—1

A **veprődi** róm. kath. iskolánál nyugdíjaztatás folytán megürült tanítói állásra *okt. 21-ig* pályázat hirdettetik. Javadalmazás: 1. 800 kor. készpénzfizetés a községi pénztárból. 2. 4 kat. hold 684 □ öl szántóföld haszonélvezete adóteherrel. 3. Fizetékiegészítő államsegély. 4. Lakbér címén 240 kor. a községi pénztárból. Kötelmek: 1. Vezeti az iskolaszék által kijelölt osztályokat, 2. tannyelv magyar, de németül is kell tudnia, 3. a Bácskula vidéki tanítóegylet tagjai sorába kell lépnie, 4. az iskolai rendszabályok pontos betartása szigorúan megkívántatik. Ezen állásra nótanítók is pályázhatnak. Az állás nov. 1-én elfoglalandó, mely időtől kezdve fizetése is jár. Folyamodók kellően felszerelt kérvényeiket s egyéb okmányjaikat a veprődi róm. kath. iskolaszékre címezve ft. *Bach János* ker. esperes úrhoz Szilberek (Bács m.) küldjék be. *Róm. kath. iskolaszék.* 740 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **kaszásréti** róm. kath. népiskola vezetésére okl. tanítónőt, aki tótul is tud, keresek. Fizetése törvényes. Lakása: szoba, konyha, éléskamra. Határidő *október 15.* Felsővadás, p. Kiszuczaujhely (Trencsén m.) *Májer Endre* isksz. elnök. 663 3—3

A **trencsénmakói** (Trencsén m.) róm. kath. elemi népiskolánál megüresedett második tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma a hitközségtől évi 100 kor., a többi államsegély kérése utján fedeztetik, természetbeni lakás, mely áll két szobából, egy konyhából és fűskamrából. Pályázhatnak róm. kath. okl. tanítók és tanítónők kik a tót nyelvben jártasak. Pályázati határidő *okt. 25.* A megválasztott tanerő az I. és II. osztály növendékeit tanítja. Pályázatok a trencsénmakói róm. kath. plébánia címére küldendők. 723 1—1

A **nagybossányi** róm. kath. kántortanítói állásra a háború tartamára helyettes kerestetik. Fizetése havi 80 kor., törvényes lakás, faatalány, melyből a tanterem is fűtendő,

egész iskolai évre 160 kor. A választás *okt. 23-án* lesz. Pályázhatnak orgonálni tudó tanítónők is. A tót nyelv ismerete szükséges. Nagybossány (Nyitra m.) *Mikovics Ferenc* iskolaszéki elnök. 722 1—1

A **deményi** (Trencsén m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: lakás, gazdasági épületekkel, terményekben 256 kor., fa és munkaváltság 240 kor., községtől 200 kor., a többi államsegély, ezenkívül 6 hold szántó és féltelkre az urbéri erdőből faizás. Tót nyelv szükséges. Pályázati határidő *okt. 16.* *Iskolaszék.* 732 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **Veszeli** (Árva m.) róm. kath. iskolánál megüresedett III. tanítói (női) állásra *okt. 17-ig* törvényes fizetéssel pályázat hirdettetik. Iskola, lakás ideiglenesen bérházban. Tót nyelv szükséges. *Iskolaszék.* 715 1—1

A **vörösmarti** (Baranya m.) róm. kath. iskolaszék helyettes tanítót keres. Fizetése havi 80 kor. és egy butorozott szoba. Nők is pályázhatnak. Határidő *okt. 23.* Az állás nov. 1-én elfoglalandó. 717 1—1

A sásdi (Baranya m.) plébániához tartozó **Palé** fiókközségben lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalma: Kétszobás lakás, házikert, párbérmegváltásból 335-94 kor. Készpénz 122 kor. 5 méteről hasábfá, tandíjmegváltás címén 60 kor., államsegély 400 kor. Köteleessége a mindennapi és ismétlődő tanköteleseket oktatni, vasár és ünnepnapon s egyéb alkalommal a kántori teendőket elvégezni. Tannyelv magyar, de a német nyelv tudása is szükséges. Pályázati határidő *okt. 17.* Együttal helyettes tanítói állásra is lehet jelentkezni. *Szücs József* iskolaszék elnök. 714 1—1

A **Hant** fiókközség róm. kath. iskolához férfi vagy nőtanító helyettes kerestetik. Pályázhatnak okl. óvónők is. Fizetése havi 80 kor. és lakás. Kérvények *okt. 17-ig* alulirothoz intézendők. Apar (Tolna m.) *Klein József* isksz. elnök. 710 1—1

A **Ladomány** róm. kath. iskolájához a kántortanító helyettesítésére tanerő kerestetik. Fizetése havi 80 kor. Kérvények Kakasdra (Tolna m.) a plébániahivatalhoz küldendők. Az állás nov. 15-én elfoglalandó. *Iskolaszék.* 719 1—1

A **Belacz** róm. kath. népiskolája kántortanítói állásra helyettes keres, havi 80 kor. fizetéssel és lakással. Kérvények Kakasdra (Tolna m.) a plébániahivatalhoz küldendők. Az állás nov. 15-én elfoglalandó. *Iskolaszék.* 720 1—1

A **Romonyára** (Baranya m.) magyar tannyelvű róm. kath. iskolához a háború tartamára helyettes tanítót vagy tanítónőt keresünk havi 80 kor. illetménnyel és lakással. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 736 1—1

A **véméndi** (Baranya m.) róm. kath. iskolaszék helyettes tanítót vagy tanítónőt óhajt alkalmazni a katonai szolgálatot teljesítő tanító visszaérkezéig. Fizetése 80 kor. és lakás. Pályázati határidő *okt. 16-ig.* Az állás azonnal elfoglalandó. *Az iskolaszék.* 738 1—1

Szatmári egyházmegye.

A **felsőbányai** (Szatmár m.) róm. kath. fiúiskolánál két tanítói és egy kántortanítói állásra *okt. 15-ig* pályázat hirdettetik. Javadalom az 1913. évi XVI. t.-c.-ben megállapított rendes fizetés és szabályszerű lakpénz, a kántortanító részére természetbeni lakás, kinek köteleessége a jelenlegi kántortanító akadályoztatása esetén a felmerülő stóladíjak fejében helyettesíteni s amint ennek kántori megbízatása megszűnik, a kántori teendőket és az ezekkel egybekötött kórusi énektanítást és énekkar vezetést a stólailetmények és 400 kor. kántori fizetés fejében végezni. *Pály. Ede* esp.-pléb. 708 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A nagylóki nyilvános jellegű urodalmi iskolában megüresedett tanítónői állásra pályázat hirdettetik. Fizetése, mint az állami tanítónőké, lakás, $\frac{1}{4}$ hold kerítell. Tanítani köteles I—VI. osztály tanulóit. Pályázati határidő *okt. 20.* A kellő okmányokkal felszerelt kérvények *Kosztelyik Ferenc* plébánoshoz Nagyhantos, (Fejér m.) intézendők. 713 1—1

Nagytétény (Pest mellett) róm. kath. iskolaszéke f. tanévre havi 100 kor.-val tanítót vagy tanítónőt keres. *Plébániahivatal.* 742 1—1

A mányi (Fejér m.) róm. kath. iskolaszék az osztálytanítói állásra a törvényes illetmények mellett pályázatot hirdet *okt. 24-iki* terminussal. Kötelességei a díjlevélben. *Az iskolaszék.* 739 1—2

Szepesi püspöki megye.

A krigi (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állásra *okt. 21-ére* pályázat hirdettetik. Fizetés és lakás törvényes. Szabályszerűen kiállított folyamodványok róm. kath. plébániahivatal címére Szepesútfalura küldendők. Okl. tanítónők is pályázhatnak. 712 1—1

A busóczi (Szepes m.) róm. kath. iskolához hadbavonult kántortanítónk katonai szolgálatának idejére helyettes kántortanító kerestetik. Törvényes fizetés és szabad lakás. Némétül legalább jól olvasni és kottából orgonálni tudjon. Az illetőségi és képesítő bizonyítványokkal felszerelt kérvények *f. hó 25-ig* a róm. kath. iskolaszékhez Busócra küldendő. 733 1—1

Szombathelyi egyházmegye

A répcseszentgyörgyi plébániához tartozó *Zsédény* fiókközségben megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik *okt. 20-ig.* Javadalmazás: 3 új szobából álló lakás a szintén új szükséges minden melléképülettel, évi fizetés helyi forrásokból 312 kor., a javadalmi jegyzőkönyv szerint, a többi az 1913. évi XVI. t.-c. alapján törvényileg kiegészítve. Választás *okt. 24-én d. e.,* személyes megjelenés kívántatik, de külön nem díjazatik. Kellően felszerelt kérvények alulírt címre küldendők: *Varga György* plébános, iskolaszéki elnöknek, Répcseszentgyörgy, Vas m., u. p. Hegyfalu. 727 1—1

Salfai lemondással megüresedett tanítói állásra *okt. 18-ig* pályázat hirdettetik. Fizetése szép lakás és kert, községtől 100 kor., többi államsegély. Tartozik kántort. kisegíteni. Nők is pályázhatnak. *Magyar László* plébános. 737 1—1

Váci egyházmegye.

Az alsódbasi róm. kath. elemi népiskolához helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik. Fizetés megegyezés szerint. *Hautzinger Gyuláné* tanítónő. Alsódbas. Pest m. 729 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A gadányi (Somogy m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: államsegély stb. címeken párpénz s stólaris jövedelemmel együtt 1060-72 kor. készpénz, 5 kat. hold 1033 ööl szántó föld, 1 kat. hold 940 ööl rét, 6 drb állatra legeltetési jog, 35 m. párgabona, 6 ööl hasábfű, temetőfűkaszáltathatás. Mindezek pénzértéke 945 kor. Lakás: 2 szoba, konyha, éléskamara, gazdasági melléképületek és 273 ööl kert. Kötelessége a kijelölendő tanteremben tanítani, a kántoriakat a helyi szokás szerint végezni, a Gondviselés című egyházmegyei tanítói segélyegyletbe belépni. Választás *okt. 14-én d. e. 10 órákor.* Személyes megjelenés szükséges. Kérvények *Sebestyén József* plébános, Gadány, u. p. Mesztergyő, címre küldendők. 689 2—2

A zalaszentiváni róm. kath. plébániai kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazás: 2 szobás lakás, konyha és kamrával, istálló, sertésöl, kert, melyek haszonélvezete a javadalmi jegyzőkönyvben 300 kor-ra van értékelve. Egyéb helyi járulékok: 55740 kor. készpénz az iskola pénztárából negyedévi részletekben, lélekpénzből 10-60 kor., 5570 ööl szántó és 1241 ööl rét jövedelme 90 kor., lélekgabonából 60 kor., 8 szekér tűzifa beszállítva 32 kor., stóla jövedelemből 10 kor. S mindezek a javadalmi jegyzőkönyv szerint vannak értékelve és összesen 780 kor.-t tesznek ki. A többi törvényes fizetékiegészítés államsegélyből. Kötelességek a díjlevél szerint. Folyamodások az iskolaszék címére bezárolag *okt. 20-ig* beküldendők. A kántori próba *okt. 24-én d. u. 3 órákor* fog megtartatni, utána pedig a választás. Az állás nov. 1-én lenne elfoglalandó. Utiköltség vagy napidíj nem számítható fel. Posta és vasúti állomás helyben. *Plébános.* 724 1—1

A zalaapáti róm. kath. iskolaszék a háború végéig terjedő időre kötelezőleg kántortanító helyettes keres. Fizetése havi 100 kor., butorozott szoba fűtéssel, takarítással, stólailették. Családos teljes lakásra számíthat. Kötelessége I—VI. fiúosztály és esetleg ismétlősök oktatása, összes szokásos kántori teendők végzése. Állás legkésőbb *okt. 25-ig* elfoglalandó. Kellőleg felszerelt kérvények *okt. 20-ig* a zalaapáti-i plébániahivatalhoz küldendők. 731 1—1

Róm. kath. okl. tanító, aki a német és tót nyelvet is tökéletesen bírja, községi vagy társulati iskolánál állást keres. Leveleket «néptanító» jellegre e lap kiadóhivatalába küldendők. 685 2—2

Megjelentek!

Kadenciák. II. része (F. B. Es. As. dur). III. része. (a, e, h, fis moll). A IV. része (d, g, c, f moll) sajtó alatt. Ára: a 1-10 kor. Együtt a 4 rész 3 korona. (240 drb. interludiumot tartalmaz.) Sajtó alá adtam «Rekvimhez való előjátékok» című kiadványomat. I. rész 8 gyászpreludium. Több kiváló szerzőtől. Előfizetési ára 80 fillér. Pénz előre beküldve. Megrendelési cím Luspay Kálmán kántortanító. Eger. Gárdonyi-ut. 728 1—1

KAPOSSY (Szemennyei)

féle egyházi zeneművek leszállított áron kaphatók a szerző özvegyénél
KISPEST, BÁTHORY-UTCA 14. sz.

„Egyházi énekek“ (24 K) — — — 18.— K
„Im arcunkra borulunk“ (2-40)... — — — 1-20 „

MEGJELENT.

«A tanító (tanítónő) társadalmi teendőinek vezérkönyve». Bérmentve 1-20 kor. Tartalmazza a tanító legfontosabb társadalmi teendőit utmutatásokkal és tanácsokkal. Gyűjtőknek, tantestületeknek és tanítójelölteknek kedvezményes áron adom. Ez iránt felvilágosítás ingyen. A tiszta jövedelem a háborúban elesett magyar tanító^{ok} özvegyei és árvái alapja javára fordíttatik.

LENKEI PÁL, Szeghalom. Békés m.